

МВС України
Харківський національний університет
внутрішніх справ
Координатор проектів ОБСЄ в Україні

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗАГРОЗАМ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції**

(26 листопада 2019 року, м. Харків)

Харків
ХНУВС
2019

УДК [351.74:343.85](062.552)

П83

*Друкується згідно з рішенням оргкомітету
за дорученнями Харківського національного університету внутрішніх
справ від 17.09.2019 № 125*

П83 Протидія кіберзагрозам та торгівлі людьми (26 листоп. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Координатор проектів ОБСЄ в Україні. – Харків : ХНУВС, 2019. – 330 с.

У матеріалах конференції окреслено найбільш актуальні проблеми протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми на сучасному етапі; проаналізовано питання правового та організаційного забезпечення протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми; кримінально-правові, процесуальні та криміналістичні аспекти протидії цьому негативному явищу; розглянуто відповідний міжнародний досвід, а також кадрове забезпечення правоохоронних органів. Досліджено використання інформаційних технологій і технічних засобів у протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми.

УДК [351.74:343.85](062.552)

Публікації наведено в авторській редакції.

Оргкомітет не завжди поділяє погляди авторів публікацій.

За достовірність наукового матеріалу, професійного формулювання, фактичних даних, цитат, власних імен, географічних назв, а також за розголошення фактів, що не підлягають відкритому друку, тощо відповідають автори публікацій та їх наукові керівники.

Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Видавнича діяльність. Матеріали науково-практичних конференцій, семінарів тощо», а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>).

Видано Координатором проектів ОБСЄ в Україні в рамках проекту «Посилення кримінального переслідування торгівлі людьми з використанням інформаційних технологій в Україні», за фінансової підтримки уряду Сполучених Штатів Америки.

Усі права захищено. Зміст посібника можна безкоштовно копіювати та використовувати в освітніх та інших некомерційних цілях за умови посилання на джерело інформації.

Координатор проектів ОБСЄ в Україні на уряд Сполучених Штатів Америки не несуть відповідальність за зміст та погляди, висловлені у цій публікації.

© Харківський національний університет внутрішніх справ, 2019

© Координатор проектів ОБСЄ в Україні, 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗАГРОЗАМ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції,
(26 листопада 2019 року, м. Харків)

Українською, англійською та російською мовами

Відповідальні за випуск: *О. В. Манжай*
Редактор: *О. В. Манжай*
Корегування списків бібліографічних посилань: *О. В. Манжай,*
С. С. Тарасова, П. О. Білоус
Комп'ютерне верстання: *О. В. Манжай*

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 11,24 Обл.-вид. арк. 12,4.
Тираж 200 пр.

Воєводін І.С.	
Кібервійна як сучасний метод ведення збройних конфліктів	46
Гурзель Ю.В.	
Кіберзлочинність: основні причини та методи боротьби	49
Войціховський А.В.	
Кібератаки як елемент гібридної війни	52
Гладкий В.В.	
Корупційна толерантність до торгівлі людьми	55
Герасимюк В.С., Онищенко Ю.М.	
Проблеми забезпечення кібербезпеки як складової публічної безпеки	58
Гнусов Ю.В., Калякін С.В.	
Кримінальний аналіз у роботі підрозділів Національної поліції України	61
Головко О.М.	
Кіберзлочини та парадигма Human Rights	64
Градова Ю.В.	
Кібербулінг як загроза психологічному здоров'ю підлітків.	66
Григорчак Я.О.	
Щодо ролі засобів масової інформації у протидії торгівлі людьми	69
Єрошкін М.В.	
Заборона насильницьких зникнень в Україні	71
Іващенко В.О.	
Окремі аспекти нормативно-правового забезпечення протидії торгівлі людьми	73
Івасечко Р.А.	
Кіберзлочинність як один із найбільш прогресивних видів злочинів сучасності.	76
Калініна А.В.	
Криптовалюта – «цифровий актив» злочинності?	79
Maryana Kachynska	
Developing a labor perspective to human trafficking in the political-economic context of ukraine	83

УДК 343.901.8(343.352)

В'ячеслав В'ячеславович Гладкий,

аспірант Навчально-наукового інституту
права імені князя Володимира Великого

Корупційна толерантність до торгівлі людьми

Лауреат Нобелівської премії миру та 7-й Генеральний секретар ООН К. Аннан справедливо стверджував, що корупція – це «підступна чума, що чинить широкий спектр агресивних впливів на суспільство». Серед іншого, цей феномен підриває демократію і верховенство права, веде до порушень прав людини, спотворює ринкові відносини, підриває якість життя і «дозволяє процвітати організованій злочинності, тероризму та іншим загрозам безпеки людини» [1, с. iii]. Цілком закономірно припустити, що корупція обумовлює також і торгівлю людьми або ж, як мінімум, є фактором, що полегшує вчинення цього злочину, зважаючи на сутнісну природу корупції [2, с. 2018–2019]. Зокрема, один з провідних сучасних дослідників феномена рабства проф. К. Бейлз стверджує, що в усьому світі рабство зростає там, де корупція підриває верховенство права і робить людей вразливими перед торговцями людьми [3, с. 15]. Водночас, американські вчені проф. Ш. Чжан та С. Пінеда звертають увагу на те, що хоча дослідники проблематики торгівлі людьми час від часу вказували на корупціогенність правоохоронних органів в якості такого собі фактору, що полегшує торгівлю людьми, в той же час, мало хто зосереджує свою дослідницьку увагу на тому, що саме корупція є фундаментальною причиною цього злочину [4, с. 45, 53].

Поза сумнівом, зв'язок корупції з торгівлею людьми є абсолютно закономірним, хоча, торгівля людьми може мати місце також і в тих державах, в котрих рівень панування корупції знаходиться на мінімальному рівні або ж цей феномен взагалі не здатний досягти панування в суспільстві (і державі) через низький поріг толерантності суспільства до корупційної практики. Тому, ми можемо припустити, що *корупція посилює успішність здійснення торгівлі людьми, а, відповідно – сприяє зростанню ринку рабів*. Це припущення про «*корупційну толерантність до торгівлі людьми*» можна пояснити, щонайменше, такими міркуваннями: (1) торгівля людьми криміналізована (криміналізація

будь-якого діяння за умови, коли правоохоронна система знаходиться поза ефективним контролем, обумовлює вибірковість кримінального переслідування й вибіркове судочинство, що, зрозуміло, засновані на корупційному фундаменті); (2) торгівля людьми є найважливішою економічною діяльністю, що кримінально переслідується (після незаконної торгівлі зброєю і наркотиками [4, с. 41]), а також надає злочинцям значний дохід і, відповідно, становить собою інтерес для тих суб'єктів, що покликані запобігати та протидіяти відповідному суспільно небезпечному діянню, проте, не спроможні протистояти т. зв. «корупційній спокусі» [5, с. 86–88].

Разом із тим, висока рентабельність корупційної змови публічного службовця з работорговцем, особливість работоргівлі (латентний характер злочину; цей злочин вчиняється професійними злочинцями, що мають відповідний авторитет, який чиновник може перевірити в злочинному світі) є серйозним стимулом для чиновника, що толерантно ставиться до корупції.

Крім того, важливо взяти до відома, що зі збільшенням чисельності населення планети, а особливо в державах, які неможливо зараз назвати правовими, знизилася і номінальна «ціна» за людину. Процеси, котрі спонукають зниження ціни пропозиції за людину, здійснюються разом із процесами збільшення рівня вразливості людей перед зловмисниками. За нашим спостереженням, цей рівень вразливості забезпечується саме особами, котрі володіють публічною владою та/або публічним впливом (зокрема, громадські активісти, що маскуються, приміром, за антикорупційною діяльністю чи боротьбою за соціальну рівність), а, таким чином, мають можливість сприяти безкарності работорговців, приховувати їх діяльність. Відповідно, корумпована особа є високо толерантною до торгівлі людьми, а тому може сприяти зниженню безпеки людини (це спричиняє додаткове зниження «ціни» людини) в тій мірі, в якій рівень безпеки людини буде економічно вигідним для ринку рабів (тобто, коли витрати на поневолення людини, сукупно з витратами на здійснення відповідної організованої злочинної діяльності, становитимуть загальну суму, що не впливатиме на «конкурентоздатність» людини; у цьому контексті можна в повній мірі ґрунтуватись на раніше концептуалізованій нами формулі ціни корупційної послуги [6]). У той же час, наявність в державі людей, поневолення яких видається економічно виправданим, спонукає до торгівлі людей (або ж до зростання вже існуючого ринку рабів) зловмисників, які готові будуть співпрацювати з чиновниками

для отримання рівня протекції, необхідного для успішного здійснення торгівлі людьми. Крім цього, не слід також ігнорувати і той факт, що організаторами ринку рабів або ж їх суб'єктами можуть бути й самі публічні службовці чи їхні близькі родичі.

Список бібліографічних посилань

1. Annan K. A. Foreword. United Nations Convention against Corruption. New York : UN Press, 2004. P. iii–iv.
2. Hladky V. V. The Structure of the System of Corruption Crime Subjects according to the Legislation of Ukraine. *Path of Science*. 2019. Vol. 5 (4). P. 2008–2021. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.45-4>.
3. Bales K. Understanding Global Slavery: A Reader. Berkeley : University of California Press, 2005. 212 p. DOI: <https://doi.org/10.1525/california/9780520245068.001.0001>.
4. Zhang S. X., Pineda S. L. Corruption as a Causal Factor in Human Trafficking // Organized Crime: Culture, Markets and Policies / ed.: D. Siegel. New York, NY : Springer, 2008. P. 41–55. DOI: https://doi.org/10.1007/978-0-387-74733-0_4.
5. Гладкий В. В. Зв'язок торгівлі людьми з корупцією // Вища освіта – студентська наука – сучасне суспільство: напрями розвитку : матеріали III Міжнар. студент. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 квіт. 2019 р.) / ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», каф. ЮНЕСКО «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті». Київ : МНТУ, 2019. С. 85–89.
6. Hladky V. V. Criminometric Analysis of Corruption Permissiveness and Conditions of Pricing in Corrupt Services. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2019. Vol. 26 (2), P. 22–34. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2019-26-2-22>.

Одержано 28.09.2019